

**Силабус навчальної дисципліни
«КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ»**

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Кількість кредитів: 5 / 150 год.

Мова викладання: українська

Підсумковий контроль: диференційований залік

Форма проведення занять: лекції, семінарські заняття

Назва курсу	«КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ»
Електронна версія курсу	

Коротка анотація курсу. Мета навчальної дисципліни передбачає формування у здобувачів вищої освіти навичок критичного мислення, аналізу інформації, обґрунтованого прийняття рішень та ефективної комунікації. Ознайомлення здобувачів вищої освіти з методологією дизайн-мислення для вирішення складних завдань, створення інноваційних рішень та продукування ідей, орієнтованих на користувача. Дисципліна «Критичне мислення» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти вміння аналізувати, оцінювати та синтезувати інформацію з різних джерел, критично ставитися до отриманих даних. Дисципліна формує здатність розрізняти факти, думки, припущення, логічні помилки та маніпулятивні техніки, виробляє навички застосування логічного підходу до вирішення складних завдань та ситуацій. Сприяє розвитку самокритичності, здатності оцінювати власні переконання, упередження та підходи до прийняття рішень. Критичне мислення сприяє розвитку раціонального творчого мислення, розуміння етичних аспектів аргументації, ухвалення відповідальних рішень у складних умовах, виробленні розвитку самостійної думки, формуванні навичок до аналітичної діяльності. Ця дисципліна допомагає розвивати універсальні навички, які є необхідними для успішної навчальної, професійної та громадської діяльності, формує навички чіткої та обґрунтованої передачі ідей, аргументів і висновків, як усно, так і письмово.

Завдання навчальної дисципліни полягає навчити студентів розпізнавати маніпуляції, логічні помилки та неетичні прийоми. Розвинути вміння аналізувати, оцінювати та синтезувати інформацію. Сприяти формуванню навичок аргументованого відстоювання позицій. Ознайомити студентів із концепцією, принципами та процесом дизайн-мислення. Розвинути навички емпатії для розуміння потреб користувачів. Сформувати вміння генерувати ідеї, прототипувати та тестувати рішення. Навчити працювати в командах над інноваційними проектами. Виховати культуру академічної дискусії.

Схема дисципліни

№ з/п	Тема
Тема 1	Основи критичного мислення
Тема 2	Аналіз і оцінка інформації
Тема 3	Основи логіки та аргументації
Тема 4	Прийняття рішень та вирішення проблем
Тема 5	Медіаграмотність і маніпуляції
Тема 6	Практичне застосування критичного мислення
Тема 7	Дискусії та дебати
Тема 8	Основи дизайн-мислення
Тема 9	Практичне застосування дизайн-мислення
Тема 10	Контекст і його роль в оцінці ситуації та прийнятті рішень

1. Формат курсу: очний, змішаний

2. Компетентності, які мають бути сформовані у результаті опанування навчальної дисципліни

Загальні компетентності. Здатність до аналітичного мислення: вміння аналізувати, синтезувати та оцінювати інформацію. Уміння вирішувати складні завдання: здатність застосовувати критичний підхід до розв'язання проблем у різних сферах діяльності. Комунікативні навички: здатність чітко, аргументовано та зрозуміло висловлювати свої думки в усній і письмовій формі. Інформаційна грамотність: вміння шукати, перевіряти та критично оцінювати інформацію з різних джерел. Інформаційна грамотність: вміння шукати, перевіряти та критично оцінювати інформацію з різних джерел. Етична відповідальність: здатність ухвалювати морально обґрунтовані рішення, зважаючи на соціальні та етичні норми. Фахові компетентності. Здатність розпізнавати логічні помилки та маніпуляції: вміння ідентифікувати недоліки в аргументах, уникати когнітивних упереджень. Навички аргументованого обґрунтування: здатність формулювати переконливі висновки, використовуючи логічні та доказові підходи. Уміння працювати з великими обсягами інформації: аналіз і систематизація даних у складних умовах інформаційного перевантаження. Критичний аналіз професійної літератури: вміння оцінювати якість, новизну та достовірність досліджень, статей, звітів тощо. Здатність до прийняття рішень у невизначених умовах: розробка ефективних рішень у складних ситуаціях із мінімальними ризиками. Соціальні та міжособистісні компетентності. Робота в команді: здатність критично мислити у груповій взаємодії, аналізувати позиції інших і конструктивно взаємодіяти. Уважність до інших думок: здатність критично оцінювати не лише свої ідеї, а й погляди інших учасників дискусії. Готовність до конструктивної дискусії: вміння аргументувати свою позицію, зберігаючи повагу до співрозмовника. Особистісні компетентності. Самокритичність: здатність оцінювати власні упередження, припущення та переконання. Навички рефлексії: уміння аналізувати власний досвід і робити висновки для подальшого розвитку. Розвиток емоційного інтелекту: здатність управляти емоціями для прийняття обґрунтованих рішень. Ці компетентності сприяють розвитку здатності мислити раціонально, обґрунтовано та ефективно застосовувати знання в різних аспектах навчальної, професійної та соціальної діяльності.

3. Результати навчання:

Дисципліна «Критичне мислення» дає розуміння основ критичного мислення: навчає пояснювати принципи та методи критичного мислення, його важливість у професійному та повсякденному житті.

Аналіз інформації: розрізняти факти, припущення та думки, оцінювати достовірність і якість інформації.

Оцінка аргументів: ідентифікувати логічні помилки, маніпуляції та упередження у висловлюваннях і текстах.

Пошук інформації: знаходити, перевіряти та систематизувати інформацію з надійних джерел, включаючи академічні та медіа-ресурси.

Практичні результати. Побудова аргументів: формулювати чіткі, структуровані та обґрунтовані аргументи для підтримки своїх позицій.

Прийняття рішень: застосовувати раціональні підходи для вирішення складних завдань у професійній та особистій сферах.

Критична оцінка думок інших: конструктивно аналізувати позиції співрозмовників, беручи до уваги їхні аргументи.

Робота з логічними помилками: розпізнавати помилки, такі як підміна понять, помилкові узагальнення, апеляція до емоцій тощо, та уникати їх у власній аргументації.

Комунікативні результати. Участь у дискусіях: брати участь у конструктивних дискусіях, коректно відстоюючи свою позицію та поважаючи думки інших.

Публічне висловлювання: чітко, лаконічно та аргументовано представляти свої ідеї перед аудиторією. Навички ведення дебатів: використовувати логічні та переконливі аргументи під час участі у дебатах чи переговорних процесах. Етичні та соціальні результати.

Етичне мислення: ухвалювати рішення, враховуючи соціальні та етичні аспекти.

Рефлексія та самокритика: об'єктивно оцінювати власні переконання, думки та підходи до прийняття рішень. Інформаційна грамотність: уникати поширення неправдивої інформації та фейків.

Розвинуте критичне мислення дозволить здобувачам не лише ефективно працювати з інформацією та вирішувати проблеми, а й використовувати ці навички для саморозвитку, професійного зростання та участі у суспільному житті.

Аналізувати інформацію з різних джерел, оцінюючи її достовірність.

Розпізнавати маніпуляції, логічні помилки та упередження. Формулювати переконливі, обґрунтовані аргументи. Ефективно брати участь у дискусіях та приймати раціональні рішення.

Розуміти принципи та методологію дизайн-мислення. Використовувати підхід дизайн-мислення у професійній діяльності.

4. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	26 год.
семінарські заняття	24 год.
самостійна робота	97 год.

Технічне й програмне забезпечення /обладнання – комп’ютерні навчальні програми, дистанційні курси, комп’ютерне забезпечення на платформі MOODLE ДПУ

Неформальна освіта: передбачена

5. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 3 бали). Перескладання модулів відбувається із дозволу дирекції ННІ / Факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: письмові роботи перевіряються на наявність плагиату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

6. Рекомендована література

Основна:

1. Конверський А.Є, Критичне мислення. Підручник для студентів вищих навчальних закладів усіх спеціальностей. К. : Центр учбової літератури, 2020. – 370 с. ISBN 978-966-439-873-9
2. Ганаба С. О. Стратегії розвитку критичного та креативного мислення: навчальний посібник. Хмельницький: Вид-во НАДПСУ, 2021. 128 с. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi78/0058191.pdf>
3. Кравчук Л. Логіка та критичне мислення : посібник / Леонід Кравчук, Тарас Кадобний, Оксана Лабівка. Тернопіль : ТНМУ, 2023. 148 с.

Допоміжна:

1. Бьюзен Т. Мапа думок. Львів : Видавництво Старого Лева, 2021. 224 с.
2. Гріффітс К. Основи креативного мислення. Харків : Фабула, 2020. 280 с.
3. Барнет Б., Еванз Д. Дизайн-мислення. Спроектуй своє життя / пер. з англ. В. Глінка. К. : Наш формат, 2018. – 224 с.
4. Ліллей Р. Як взаємодіяти з проблемними людьми. Харків : Фабула, 2020. 160 с.
5. Млодінов Л. Підсвідомість. Як інтуїтивний розум людини керує її поведінкою. Київ : «КМ-БУКС», 2020. 320 с.
6. Форвард С., Фрейзер Д. Емоційний шантаж. Коли люди з вашого життя використовують залякування, обов'язки та провину, щоб маніпулювати вами. Харків : Фабула, 2019. 336 с.
7. Хессон Дж. Кишенькова книжка емоційного інтелекту: невеличкі вправи для інтуїтивного життя. Харків : Фабула, 2020. 176 с.

Інформаційні ресурси:

1. Критичне мислення: сутність, пошуки, досвід. [Електронний ресурс]. URL: http://www.slideshare.net/metod_1/ss-43423651
2. Курс «Критичне мислення і інформаційна культура (у форматі SCORM)» на Освітньому хабі міста Києва. URL: <https://eduhub.in.ua/courses/scorm-kurs-12->

3. Онлайн-курс «Ключові уміння XXI ст.». URL: https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:British_Council+BC1+2020/about
4. Онлайн-курс «Критичне мислення» на Stepik. URL: <https://stepik.org/course/63700/info>
5. Онлайн-курс «Наука повсякденного мислення». URL: https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:British_Council+BC1+2020/about

Міжнародні видання:

1. Ryan J.E. "Wait, What?: And Life's Other Essential Questions" Hardcover – April 4, 2017
2. Paul R., Elder L. *Critical Thinking: Tools for Taking Charge of Your Learning and Your Life.* – Pearson, 2019
3. Cottrell S. *Critical Thinking Skills: Developing Effective Analysis and Argument.* – Palgrave Macmillan, 2021.
4. Fisher A. *Critical Thinking: An Introduction.* – Cambridge University Press, 2019.
5. Browne M. N., Keeley S. M. *Asking the Right Questions: A Guide to Critical Thinking.* – Pearson, 2020.
6. Nosich G. M. *Learning to Think Things Through: A Guide to Critical Thinking Across the Curriculum.* – Pearson, 2022
7. World Economic Forum. The Jobs Reset Summit. 20–23 October, 2020. URL: <https://www.weforum.org/events/the-jobs-reset-summit-2020>